

Notat

Bilag 3 – Baggrund

Baggrund

Foreningen Holmen Dirt har igennem 20 år dannet ramme for sportsgrenen "Dirt Jump". "Dirt Jump" er en cykelsport, hvor der udføres store hop ved hjælp af anlæg, der er bygget primært i materialer som jord og træ. Foreningen understøtter også andre genrer inden for cykling, som fx mountainbike, ligesom foreningen stiller banen og udstyr til rådighed for institutioner i området. Holmen Dirt har oplyst i ansøgningsmaterialet fra november 2020, at foreningen har 212 medlemmer, men skønner, at de eksisterende faciliteter kan huse 500-600 medlemmers aktiviteter.

Vedligehold og videreudvikling af cykelbanen sker via foreningens egne midler og bliver eksekveret af frivillige kræfter i klubben. Banerne er opført på basis af frivilligt arbejde.

Foreningen har oplyst, at cykelbanen har ligget i 20 år på Arsenaløen, hvilket er i overensstemmelse med de luftfotos, kommunen er i besiddelse af. Cykelbanen med tilhørende anlæg er i strid med dagældende og fortsat gældende bestemmelser om fortidsmindebeskyttelseslinjer i naturbeskyttelseslovens §18, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019). Indenfor beskyttelseslinjen må der ikke foretages ændringer i tilstanden af arealet. Cykelbanen er derfor ulovlig og skal lovliggøres efter nuværende regler.

Det fremgår af naturbeskyttelseslovens §73, stk. 5, at kommunen, hvis den bliver opmærksom på et ulovligt forhold, skal søge forholdet lovliggjort, medmindre forholdet er af underordnet betydning. Forvaltningen finder ikke, at forholdet er af underordnet betydning, fordi de foretagne terrænændringer har ændret voldanlæggets udenværker væsentligt og dermed forstyrrer oplevelsen af voldanlæggets betydning som forsvarsanlæg i landskabet. Terrænændringer og starttårn er endvidere med til at påvirke indsyn til og udsyn fra fortidsmindet negativt.

21-03-2022

Sagsnummer i F2
2022 - 1688

Dokumentnummer i F2
881018

Sagsnummer i eDoc
2022-0038198

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Njalsgade 13
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Billede © Københavns Kommune

Fig. 1. Luftfoto med markering af fortidsmindebeskyttelseslinjen og cykelbanen med tilhørende anlæg ved Laboratoriegraven. Dele af Christianshavns Vold med Christiania ses mod øst (højre i billedet).

Anlægget

Cykelbanen med tilhørende anlæg består af diverse cykelbaner, starttårne samt containere, skurvogn og et halvtag (jf. fig. 2). Størsteparten af anlægget er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen (jf. fig. 1 og beskrivelsen nedenfor).

Figur 2. Luftfoto med cykelbanen og tilhørende anlæg (fra ansøgningsmateriale).

Der er i alt syv forskellige cykelbaner, som er kategoriseret i grøn, blå, rød og sort alt efter sværhedsgrad.

I forbindelse med etablering af cykelbanerne er der sket omfattende terrænændringer ved påkørsel af jord, ligesom man har tilføjet jord og fjernet jord på områdets krudtvolde. Der er gennem årene lagt omkring 300-400 t jord på arealet samt fliser i banens nordøstlige sving. Der er endvidere lagt grus og fliser mellem det sydlige starttårn og banen, ligesom der er lagt barkflis ud på landingen. Cykelbanen har to starttårne af træ, hvoraf det højeste mod syd har en højde på 5,8 m. Her ligger også et andet startareal, der er lavet af en stor bunke jord.

Til opbevaring af udstyr m.v. er der desuden placeret fem 20 fods-containere, hvoraf to er bygget sammen og forsynet med et blåt tag af træ, og en skurvogn i området.

Endvidere er der af sikkerhedsmæssige årsager placeret et hegn på et kort stykke langs stien ved Laboratoriegraven for at holde cyklerne væk fra stien langs vandet.

Anlæg inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen

Som ovenfor nævnt, er ikke hele cykelbanen omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen. Det nordlige starttårn samt størstedelen af skurbebyggelsen er placeret uden for det beskyttede areal. Her er det kun den blå container, som er forsynet med tag og placeret længst mod nordøst, der delvist ligger inden for beskyttelseslinjen. Det er også kun en mindre del af den sydlige ende af begynderbanen, der ligger mod idrætspladsen mod vest, der er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen (jf. fig. 2).

Det er således især det sydlige startårn, de store cykelbaner og hegnet, der er placeret inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen og dermed forudsætter dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Naturbeskyttelsesloven

Cykelbanen med tilhørende anlæg er placeret i et område, der er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring Christianshavns Vold.

Christianshavns Vold er beskyttet som fortidsminde efter museumslovens § 29e. Christianshavns Vold blev anlagt omkring 1670-80 som en væsentlig udvidelse og forstærkning af Københavns befæstning. Anlægget udgøres af et dobbelt forsvar med den høje, indre vold med omfattende bastioner og et spinklere, senere tilføjet udenværk. Begge forsvarslinjer har foranliggende grav.

Befæstningen var et lukket forsvarsanlæg indtil 1916. Den nordlige del af voldanlægget med Christiania blev udvidet omkring 1680 og forblev militært område indtil 1971.

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 18, stk. 1, må der inden for 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven, ikke foretages ændringer i tilstanden af arealet. Der må blandt andet ikke foretages ændringer i terrænet og etableres hegning, ligesom det er forbudt at placere bebyggelse som bygninger, skure, campingvogne, master og lignende inden for beskyttelseslinjen.

Naturbeskyttelseslovens § 18, stk. 1, er en forbudsbestemmelse. Bestemmelsen skal sikre, at de nærmeste omgivelser omkring fortidsminder friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb. Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er generelt at sikre fortidsmindernes værdi som landskabslementer. Både den generelle betydning af fortidsminderne i landskabsbilledet og indsyn til og udsyn fra fortidsminderne skal sikres med bestemmelsen. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne.

Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, giver i særlige tilfælde mulighed for at meddele dispensation til tilstandsændringer. Beskyttelseszoner omkring fortidsminder administreres i praksis meget restriktivt, og en dispensation kan kun ske undtagelsesvis og når der foreligger særlige tilfælde.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen og Arsenaløen

I Københavns Kommune blev fortidsmindebeskyttelseslinjen fastlagt i 1996. Lovens 100 m-linje blev i den forbindelse tilpasset bebyggelsesforholdene og flere steder reduceret. I den nordlige del af Christianshavns Vold med Christiania blev linjen dog bevaret i sin fulde udstrækning.

I 1996 var Christiania i kraft af Lov om Christiania undtaget fra fortidsmindebeskyttelseslinjen, idet lovens bestemmelser trådte i stedet for bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 18. Med Lov om ændring af lov om anvendelse af Christiania fra den 9. juni 2004 er den bestemmelse, der satte naturbeskyttelsesloven ud af kraft i

Christianiaområdet, imidlertid ophævet. Der blev efterfølgende i 2005 i forbindelse med Christianiaudvalgets helhedsplan for Christiania fastlagt en indskrænket fortidsmindebeskyttelseslinje, der tog hensyn til de bebyggede områder.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen i den nordlige del af Christianshavns Vold blev yderligere reduceret i forbindelse med tillæg nr. 2 til lokalplanen nr. 331 "Holmen II", der muliggjorde byudvikling af Margretheholm til et boligområde. Den reducerede beskyttelseslinje blev godkendt af Miljøministeriet den 26. april 2010

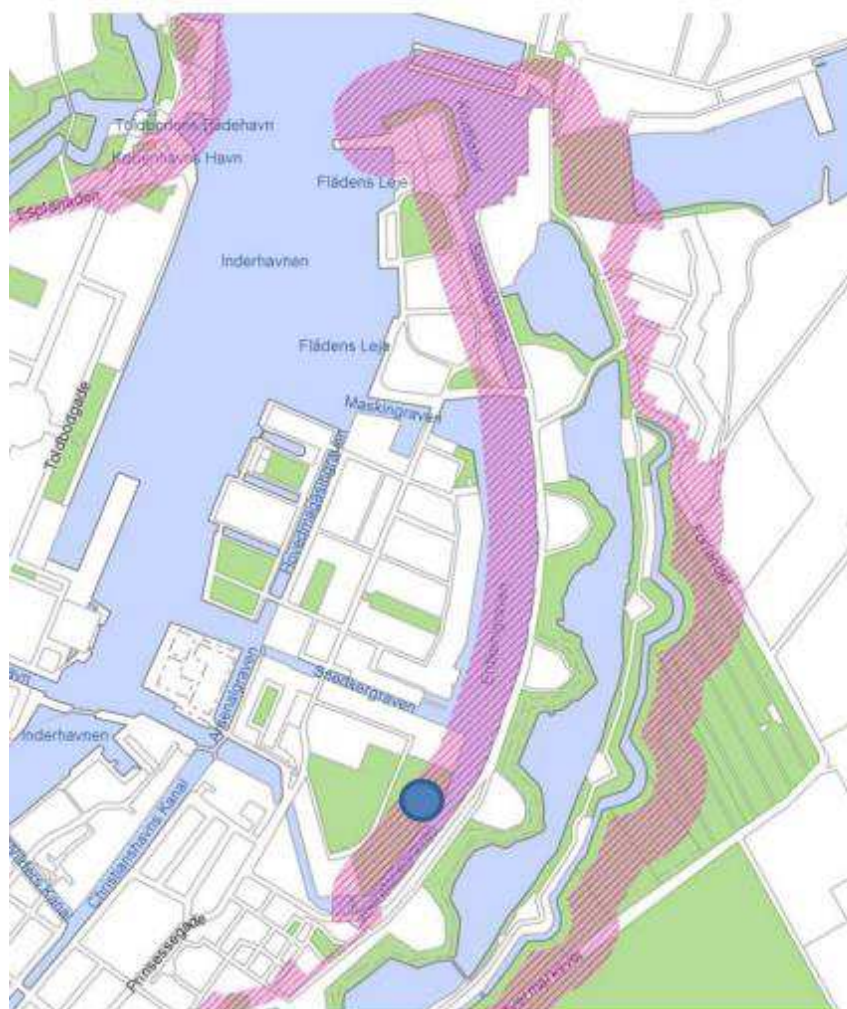

Fig. 3. Oversigtskort over den nordlige del af Christianshavns Vold. Signaturen viser fortidsmindebeskyttelseslinjen, som i dette område er reduceret på Christiania mod syd og Margretheholmen mod nord. Placering af cykelbanen er markeret med blåt.

Arsenaløen har været en del af den tidligere flådestation Holmen, der i 1993 blev officielt nedlagt. Øen, der er etableret ved opfyldning med fyld fra udgravning til havnebassiner i 1700-tallet, er fortrinsvis blevet anvendt til forskellige magasinbygninger, artilleriværksted, laboratorium og brændstof- og kemikalieoplæg.

Det areal, hvor cykelbanen er placeret, blev oprindeligt brugt til Søetatens mest sprængfarlige stoffer, som blev placeret mellem krudtvoldene. Selve krudtvoldene er ikke fredet.

Fig. 4. Luftfoto fra 1954 med krudtvoldene. Cykelbanen er placeret i den nordlige del (rød markering).

Baggrund for forvaltningens afslag

Kommunens luftfotos fra 2001 og 2020 viser tydeligt de store forandringer, området har gennemgået siden etablering af cykelbanen. Ændringerne omfatter stort set hele arealet inden for beskyttelseslinjens udstrækning mellem vejen Halvtolv og Laboratoriegraven og medfører, at det oprindelige terræn i dag er stort set ugenkendeligt.

Luftfoto fra 2001

Luftfoto fra 2020

Etablering af hop ved påkørsel af 300-400 t jord samt graveaktiviteter i de historiske krudtvolve har medført, at voldanlæggets udenværk i dag har mistet sin oprindelige karakter. Det er forvaltningens vurdering, at der er foretaget så væsentlige indgreb i det oprindelige landskab, at ændringerne påvirker fortidsmindets fremtræden som voldanlæg og dermed forstyrrer oplevelsen af fortidsmindet som et landskabslement.

Det er forvaltningens vurdering, at de gennemførte tilstandsændringer må betragtes som en væsentlig ændring af et landskabsbillede, som bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven har til formål at bevare, og at anlægget dermed er i strid med naturbeskyttelseslovens intentioner.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen blev i 2005 og 2010 reduceret på Christiania og Margretheholm, men er på Arsenaløen bevaret i sin fulde udstrækning. Efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets (tidligere Natur- og Miljøklagenævnets) praksis indebærer en reduktion, at der som udgangspunkt er gjort endeligt op med muligheden for yderligere dispensationer inden for beskyttelseslinjerne.

Efter klagenævnets praksis har det også betydning, om en dispensation kan medføre præcedens i strid med formålet med forbuddet og kan have betydning for fremtidige sager. Hvis der meddeles dispensation, skal andre lignende sager som udgangspunkt behandles på samme måde. Efter praksis vejer den generelle beskyttelsesinteresse tungt, uanset at den enkelte sag kan have begrænset betydning.

I forbindelse med ansøgningen om bibeholdelse har vi lagt vægt på, at en lovliggørelse af cykelbanen kan have en uønsket præcedensvirkning for lignende sager om fx terrænændringer, opførelse af konstruktioner og hegning inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Forvaltningen har desuden lagt vægt på retshåndhævelsessensynet, som generelt og konkret har stor betydning.

Retshåndhævelsessensynet handler om, at lovgivningen skal overholdes, og at det som udgangspunkt ikke må være lettere at opnå lovliggende dispensation set i forhold til, hvis der var ansøgt om dispensation på forhånd. Hvis der var søgt på forhånd, ville forvaltningen ikke have meddelt dispensation.

Retshåndhævelsessensynet har ikke i sig selv gjort udslaget i den konkrete sag.

Forvaltningen har endvidere vurderet, at der vil være et værdispild og økonomisk tab ved fysisk lovliggørelse af cykelbanen. Det er forvaltningens vurdering, at omkostningerne ved at lovliggøre cykelbanen ved fjernelse af det sydlige starttårn, den ene container med blå tag og hegnet, reablering af krudtvoldene samt udjævning af terrænet omkring krudtvoldene er af begrænset størrelse i forhold til de hensyn, der varetages af naturbeskyttelsesloven og sikring af landskabet omkring beskyttede fortidsminder. Det er desuden forvaltningens vurdering, at vi ikke kan lægge afgørende vægt på de omkostninger, der er forbundet med etablering af en ny bane.

Det har desuden indgået i forvaltningens vurdering, at cykelbanen har eksisteret i 20 år. Det er en del år, men vi har vurderet, at det ikke er tilstrækkeligt til at få afgørende betydning. Det er forvaltningens vurdering, at navnlig beskyttelsessensynet og hensynet til at undgå uønsket præcedens vejer tungere. Det har også indgået i vurderingen, at der i perioden løbende er foretaget yderligere ændringer i tilstanden.

Københavns Kommune ejer grunden, hvor cykelbanen er placeret. Kommunens ejendomme administreres af Københavns Ejendomme og Indkøb, som er en del af Økonomiforvaltningen i kommunen. Foreningen har tidligere modtaget økonomisk støtte fra Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune. Forvaltningen kan desuden oplyse, at der efter vores opfattelse ikke er tale om såkaldt myndighedspassivitet. Forvaltningen har modtaget ansøgningen om lovliggørelse af anlægget den 18. november 2020. Ansøgningen blev fremsendt af Københavns Kommune, Kultur- og Fritidsforvaltningen, der stiller området til rådighed for foreningen Holmen Dirt og på vegne af foreningen ønskede at lovliggøre cykelbanen med tilhørende anlæg efter henvendelser fra lokalområdet.